

Pro dobro světa

Korejská automobilka Hyundai již nevzbuzuje v Nošovicích tak prudké emoce, jako když vznikla.

BÁRA PROCHÁZKOVÁ

Nešťastní, či nezaměstnaní

Měly by vlády místo hospodářského růstu usilovat o štěstí.

THE ECONOMIST

Pro dobro světa

Automobilka je před rozšířením, výhrůžky utichly a čísla nikdo nemá

□ **BÁRA PROCHÁZKOVÁ**
FOTO MATĚJ STRÁNSKÝ

Ještě před pěti lety vzbuzovalo to slovo mezi místními hádky končící výhrůžkami smrti. Ale když řeknete „Hyundai“ v Nošovicích dnes, nikoho to ani nezvedne ze židle. A to se zrovna mluví o dalším rozšíření fabriky, z jejíž pásů by po přechodu na třísměnný provoz mělo sjíždět 300 tisíc aut ročně. Domorodci zůstávají v klidu, protože se až dosud nenaplnila žádná z černých obav spojovaných s automobilkou v počátečních výstavby. V Nošovicích nenastal střet kultur, nezaplavili je cizokrajní Korejci, nezkrachovalo zemědělské družstvo a od podnikatelů neprchli zaměstnanci do automobilových hal za vyšším platem. Stejně tak se ale nesplnila ani optimistická očekávání rozvoje místních podnikatelů nebo snížení nezaměstnanosti v této tisícíhlavé obci známé produkcí zelí.

Nic nevím a nechci vědět

Na obrázcích jsou stromy zabarvené do červená, do zlatova nebo do hněda, jeden jako druhý, liší se od sebe jen barvou. Na nástěnce u vstupu do samoobsluhy v Nošovicích visí výkresy dětí místní základky, vedle nich telefonní číslo na čistírnu peří a upoutávka na rockový koncert. Mezi letáčky je připíchnuta i nenápadná černobílá pozvánka na předpremiéru nového dokumentárního filmu *Vše pro dobro světa a Nošovic*, jehož hlavními hrdiny jsou právě nošovičtí obyvatelé a automobilka Hyundai, která před pěti lety na pobídku českého státu přišla s plánem postavit za obcí na 300 hektarech zelných polí novou montovnu svých vozů. Na pozvánce je rukou krasopisně napsána výzva, že by se zájemci o zhlédnutí filmu měli kvůli omezenému počtu míst předem registrovat.

Během prvního dne se na úřadě sice přihlásilo dvacet Nošovicích, velký nával se však neočekává. Ačkoli před pěti lety se tu nad hlavami lidí, kteří nechtěli prodat své pozemky a ohrožovali tím milionové zisky svých k prodeji ochotných sousedů, vznášely výhrůžky smrti, dnes už v obci o minulosti nikdo nechce

mluvit. „My nevíme o nich, oni nevědí o nás,“ charakterizuje vzájemné spolužití automobilky s vesnicí mluvčí Hyundai Petr Vaněk.

V rámci dobrých vztahů sice místním dětem jednou za rok zaměstnanci automobilky převlečení za Mikuláše a čerta přivezou balíčky s pastelkami, čokoládou a reklamní nálepkou, jinak se ale kontakty omezují na sponzorské dary. Starosta jednou za čas osloví fabriku s prosbou tu o několik tisíc korun na tisk turistické mapy, tu o padesát tisíc na bufet pro slavnostní otevření hřiště, tu o 140 tisíc na prvomájovou veselici. Postupné prolomování ledů symbolizuje i ochranný sedmimetrový val, jež si obec jako výraz protestu proti investorovi, který se rozprostřel na jejich zelných polích, nechala před pěti lety mezi sebou a továrnou postavit. Dnes se však na radnici a po vsi mluví o jeho proražení.

Ty taky milionář?

Nošovicím obyvatelům a zároveň zemědělcům ze dvou sousedních obcí Dobrá a Nižní Lhoty vyplatil Moravskoslezský kraj za výkup pozemků celkem přes padesát milionů korun, jenže na první pohled takové bohatství vidět není. Po silnici nejezdí žádná luxusní auta, domy kolem jsou sice barevné a opravené, ale tak je to dnes i tam, kde lidé neinkasovali miliony za rodinné pole pod fabrikou. Žádný seznam nových 150 milionářů neexistuje a místní odmítají o svém novém životě s velkými penězi a vedle velkých peněz mluvit. Jak rychle totiž vlna zájmu do Nošovic přišla, tak rychle zase odešla.

Informace, že v obci vyroste největší zahradniční továrna postavená u nás kdy na zelené louce, přitáhla k Nošovicím pozornost podnikatelů a developerských firem. Nabízeli stavbu nákupních center, instalaci bankomatů, pronajali si oba místní hotely nebo přestavěli obytný dům na ubytovny pro dělníky. Developeři ale odešli hned poté, co vešlo ve známost, že v automobilce bude sice pracovat tři tisíce lidí, ale naprostá většina z nich bude na šichtu dojíždět

Střet kultur nenastal.

z širokého okolí. V časech budování komplexu byly soukromé ubytovny a penzióny plné, ale dnes už zejí prázdnotou. Korejské rodiny totiž většinou bydlí ve Frýdku-Místku, protože tamní základní škola jim a jejich dětem na rozdíl od Nošovic nabízí zvláštní jazykový program.

Vedle zklamaných provozovatelů ubytování jsou nepřijemně překvapeni i nošovičtí podnikatelé. Kdysi doufali, že příchod obrovské investice bude vidět i v jejich pokladnách, ale dnes už vědí, že to byla iluze. „Jednali s námi o návrhu závodní kuchyně. Zpracovali jsme

nás prezident republiky a lidé si za peníze, co dostali, vyšperkovali domy, takže obec lépe vypadá. Z mého pohledu se automobilka tedy určitě vyplatila,“ říká starosta. S šéfem automobilky se teď proto dohodli, že udělají různé akce, aby se fabrika a Nošovičtí více sblížili. Proto posunou třeba letní slavnost tak, aby už to nebylo v době podnikové dovolené.

Vyjížd'ka na motorce

Když ale opustíme Nošovice a půjdeme se na výhodnost investice zeptat na úřad Moravsko-

zuje zájemce o čísla na agenturu CzechInvest. Ta výhodu vidí především v tom, že dodavatelé Hyundai stejně jako všichni jednotliví zaměstnanci platí státu daně a sociální odvody.

Protože nejsou k dispozici žádné konkrétní tabulky o přínosech této investice, rozhodl se profesor Vysoké školy báňské – Technické univerzity v Ostravě Zdeněk Mikoláš vzít výpočty do vlastních rukou. Právě pracuje na metodách, jak zjistit, jestli automobilka přispěla ke zvýšení českého HDP. Přítomnost tak velkého zahraničního investora nicméně z jeho pohledu

Vztah k Hyundai se mění, lidé již nejsou tak nepřátelští.

jim návrh, který poslali někam do Prahy. Ale z Prahy pak přišla už hotová kuchyně, aniž by s námi pak ještě kdokoli jednal,“ říká majitel místní firmy Gastroservis Ladislav Vojkovský. A zkušenosti dalších jsou stejné. „Okolní obce jsou moc malé, při našich objemech se se zakázkami obracíme na velké firmy,“ vysvětluje Petr Vaněk z Hyundai. Úklid tak v halách zajišťuje firma z Ostravy, oděvy posílá firma do čistírny v Českém Těšíně a dopravu zaměstnanců do práce zajišťují firmy z Frýdku-Místku. Investice ani nesnížila osmiprocentní nezaměstnanost v Nošovicích, ve fabrice pracují totiž jen tři lidé z obce. „Starší lidé se asi bojí, že by práci u pásu nezvládali,“ vysvětluje si nezáměr místních starosta Miroslav Kačmarčík.

Do obecní kasy nejde ani daň z příjmů, protože zahraniční investor je na deset let od platby osvobozen. Přesto se zdá, že radnice přítomnost továrny ve svém areálu spíše vítá. „Je to radost, o Nošovicích se mluví, navštívil

slezského kraje nebo na ministerstvo průmyslu a obchodu, už tak konkrétní odpovědi neuslyšíme. Kraj se raduje z 2600 zaměstnaných, ale považuje za brzké hodnotit projekt, za který z krajské kasy zaplatil celkem dvě stě milionů korun, „jako celek“. Ministerstvo průmyslu a obchodu vyčíslilo svou investici na celkem 6,5 miliardy korun, z toho zaplatilo 1,5 miliardy za výkup pozemků a přípravu infrastruktury a na pět miliard korun s Hyundai uzavřelo takzvanou investiční smlouvu. V praxi to znamená, že stát dal firmě například 200 tisíc korun za každé nové pracovní místo a navíc platí školení nových zaměstnanců, odpustil firmě na deset let platbu daně z příjmů a dává jí dotace za každou další investici.

Jak dalece se státu tato obří investice vyplatila, ovšem zatím nevíme. „Ministerstvo nezadá ani nezpracovává analýzy ekonomické návratnosti jednotlivých investičních projektů,“ říká jeho mluvčí Pavel Vlček a odka-

pomohla zlepšení infrastruktury (stavba rychlostní silnice nebo oprava letiště) a podle neoficiálních odhadů drží nezaměstnanost v kraji až o dva procentní body níže. „Je to, jako když jeden přijede na motorce a druhý na kole. Ten na motorce řekne, když chceš se mnou držet krok, tak si musíš udělat řidičák. A přesně takhle vytváří přítomnost Korejců tlak na kvalitu, na vzdělanost a na inovace,“ hodnotí ekonom Mikoláš.

A Hyundai je podle něj především budoucnost, protože kvůli modernizaci mizí pracovní místa v zemědělství a v regionu se objevují obavy, že do pěti let by mohl zkrachovat i pivovar Radegast, tedy dva další největší zaměstnavatelé v okolí. „Vztah k Hyundai se proto mění, lidé už nejsou tak nepřátelští. Tuší totiž už dnes, že automobilka bude v budoucnu zaměstnávat jejich děti,“ shrnuje Zdeněk Mikoláš, jehož syn mimochodem v personálním oddělení automobilky pracuje již dnes. ■